
FSMA_2021_04 dd. 26/01/2021

Mededeling over de geschiktheidsverklaring (“suitability statement”) voor niet-professionele cliënten

Samenvatting/doelstellingen:

Gereguleerde ondernemingen (hierna “ondernemingen”) die beleggingsadvies¹ verstrekken, moeten hun niet-professionele cliënten² vooraf³ een geschiktheidsverklaring overmaken waarin ze toelichten wat hun advies is en hoe het geschikt is voor de cliënt. Deze geschiktheidsverklaring is verplicht, ook als het advies niet tot een transactie leidt. De FSMA stelt vast dat de ondernemingen deze verplichting zeer verschillend invullen.

Met deze mededeling wil de FSMA de verplichtingen en haar aanbevelingen over de minimale inhoud van de geschiktheidsverklaring verder verduidelijken. De FSMA zal deze mededeling als leidraad hanteren bij de uitoefening van haar toezicht.

Deze mededeling kan ook als leidraad dienen voor het verslag rond de jaarlijkse toetsing van de verstrekte aanbevelingen aan niet-professionele cliënten bij het verstrekken van beleggingsadvies met een periodieke geschiktheidsbeoordeling⁴ of bij vermogensbeheer.

In elk geval blijven de ondernemingen verantwoordelijk voor de naleving van de gedragsregels en voor de verplichting tot het opstellen van een geschiktheidsverklaring.

1 Ondernemingen die beleggingsadvies verstrekken, moeten hun niet-professionele cliënten vooraf een geschiktheidsverklaring bezorgen waarin ze toelichten wat hun advies is en hoe het geschikt is voor de cliënt.

In de geschiktheidsverklaring legt de onderneming die beleggingsadvies verstrekt, aan haar niet-professionele cliënt uit welk advies zij hem geeft en hoe dit advies is toegesneden op de persoonlijke kenmerken van de cliënt. Daarbij komen aan bod:

- de beleggingsdoelstellingen van de cliënt;
- hoe lang de cliënt de belegging wenst aan te houden;
- de kennis en ervaring van de cliënt;
- de risicobereidheid van de cliënt;
- het vermogen van de cliënt om verliezen te absorberen;
- andere doelstellingen of voorkeuren die de cliënt heeft aangegeven (bv. voorkeur voor duurzame beleggingen, voor beleggingen in een bepaalde regio of sector, ...).

De geschiktheidsverklaring moet alle gepersonaliseerde aanbevelingen (beleggingsadviezen) bevatten die de onderneming aan de cliënt heeft verstrekt. Als tijdens een adviesgesprek meerdere geschikte financiële instrumenten werden voorgesteld, dan moeten deze allemaal worden opgenomen in de geschiktheidsverklaring, ook als ze niet hebben geleid tot een transactie.

2 De FSMA verduidelijkt de minimale inhoud van de geschiktheidsverklaring. De motivering van het verstrekte advies is een cruciaal onderdeel.

De FSMA verduidelijkt welke informatie de geschiktheidsverklaring minimaal moet bevatten, alsook haar aanbevelingen hieromtrent. Zij houdt daarbij rekening met de verduidelijkingen van het Europese agentschap ESMA in haar “Questions and Answers”⁵. Het overzicht van deze informatie is opgenomen als bijlage. Daarnaast gaat de FSMA in deze mededeling dieper in op de motivering van het advies, of de “aanduiding hoe het verstrekte advies voor de niet-professionele cliënt geschikt is”. De FSMA stelde immers vast dat de ondernemingen een zeer verschillende invulling geven aan deze motiveringsplicht.

Elke onderneming is vrij om een aantal aspecten van de geschiktheidsverklaring op een meer visuele manier weer te geven die een cliënt toelaat om de informatie beter te begrijpen.

2.1 De motivering moet rekening houden met de persoonlijke kenmerken van de cliënt.

De onderneming moet aantonen hoe haar beleggingsadvies overeenstemt met de informatie die zij heeft ingewonnen bij de cliënt over zijn kennis en ervaring, financiële situatie (inclusief de financiële draagkracht) en beleggingsdoelstellingen (inclusief de risicotolerantie). Ze mag zich niet beperken tot een algemene verklaring dat *“de aanbevolen transactie overeenstemt met de kennis en ervaring, financiële situatie en de beleggingsdoelstellingen van de cliënt”*.

Dat belet niet dat de ondernemingen hun aanpak mogen standaardiseren. Zij mogen voor cliënten in gelijkaardige omstandigheden (bijvoorbeeld cliënten met eenzelfde beleggersprofiel), eenzelfde type motivering of motiveringskeuzeboom opstellen, zolang de motivering daadwerkelijk en herkenbaar is afgestemd op de persoonlijke kenmerken van de cliënt.

2.2 De motivering moet rekening houden met de omvang van de dienstverlening.

Als de onderneming beleggingsadvies verstrekt over de volledige portefeuille van de cliënt, dan moet de motivering niet enkel steunen op de informatie die de cliënt gaf, maar ook op de huidige en toekomstige samenstelling van de portefeuille (bv. een weergave van de asset allocatie vóór en na de geadviseerde transacties).

2.3 De motivering voor financiële instrumenten uit het beleggingsuniversum van de onderneming kan steunen op de interne beoordeling en besluitvorming in het kader van het productgoedkeuringsproces, voor zover die verenigbaar is met de persoonlijke kenmerken van de cliënt.

Wanneer ondernemingen beleggingsadvies verstrekken, bakenen ze vaak een beleggingsuniversum af. De beleggingsinstrumenten die deel uitmaken van dit universum hebben de interne procedures van productacceptatie, doelmarktbevestiging en bepaling van het beleggingsbeleid doorlopen binnen de onderneming. Beleggingsadvies op initiatief van de onderneming beperkt zich in de regel tot de financiële instrumenten in het beleggingsuniversum.

De motivering in de geschiktheidsverklaring kan steunen op de resultaten van deze interne procedures en beleiden, voor zover ze strookt met de persoonlijke kenmerken van de cliënt. De onderneming kan daarbij de redenen vermelden die tot de acceptatie van het beleggingsinstrument hebben geleid.

Het is aanvaardbaar om eenzelfde motivering te hanteren voor alle cliënten met dezelfde persoonlijke kenmerken.

Ook als de cliënt zelf om beleggingsadvies over een financieel instrument uit het beleggingsuniversum vraagt, kan deze werkwijze worden gevolgd.

2.4 Ad hoc motivering per geval is nodig voor instrumenten buiten het beleggingsuniversum

Als de cliënt om beleggingsadvies over een financieel instrument buiten het beleggingsuniversum vraagt, kan de onderneming niet terugvallen op de procedures die ze heeft uitgevoerd bij de opname van het financieel instrument in het beleggingsuniversum. Ze moet dan per geval motiveren waarom het instrument een geschikte belegging is voor deze cliënt.

2.5 Bij een negatief advies zou de onderneming moeten wijzen op de risico's van het verderzetten van de transactie.

Wanneer de cliënt het initiatief neemt en beleggingsadvies vraagt over een specifiek financieel instrument is het mogelijk dat de onderneming een cliënt afraadt een bepaalde transactie te doen ("negatief advies"). In dat geval moet de geschiktheidsverklaring de reden(en) bevatten waarom deze transactie niet geschikt is voor de cliënt. De onderneming zou aan de cliënt ook moeten uitleggen welke potentiële risico's hij loopt als hij de transactie toch doorvoert, ondanks het negatief advies.

3 Ter inspiratie: enkele voorbeelden

Hierna volgen een aantal mogelijke voorbeelden van hoe ondernemingen hun adviezen kunnen motiveren rekening houdende met de persoonlijke kenmerken van de cliënt. Elke onderneming moet ervoor zorgen dat haar geschiktheidsverklaringen aangepast zijn aan haar activiteiten, haar zorgplichtmodel en haar cliënten. Deze voorbeelden zijn louter illustratief en zijn geen exhaustieve weergave, maar geven de ondernemingen een beeld van het niveau van detail dat de FSMA verwacht met betrekking tot de motivering van de beleggingsadviezen.

3.1 De transactie stemt overeen met de beleggingsdoelstelling en risicotolerantie van de cliënt

"U heeft aangegeven duurzame beleggingen belangrijk te vinden, zelfs als dit gepaard gaat met een potentieel lager rendement. U heeft tevens aangegeven dat het voor u van belang is om een evenwicht te vinden tussen aangroei en behoud van het kapitaal, zonder dat u periodieke inkomsten uit uw beleggingen nodig heeft. Het door ons geformuleerde beleggingsadvies beantwoordt aan deze doelstellingen en wensen omdat het een gemengd duurzaam kapitalisatiefonds betreft dat voorziet in voldoende diversificatie, met een risico op een beperkt kapitaalverlies en dat onderliggend exclusief belegt in beleggingen van emittenten die beantwoorden aan de ESG-criteria".

"U heeft in uw beleggingsdoelstellingen aangegeven dat u de aangroei van uw kapitaal vooropstelt en dat u steeds een hoog rendement wenst, zelfs als dit gepaard gaat met waardeschommelingen op korte termijn. Deze doelstelling lijkt niet meer te kunnen worden behaald door de belegging in het aandelenfonds X aan te houden. O.b.v. de prestaties van de voorbije 4 kwartalen en de prognoses voor de toekomstige resultaten die aantonen dat het verwachte rendement substantieel beneden het verwachte rendement van fondsen met een gelijkaardig beleggingsbeleid, samenstelling, volatiliteit en risico zal vallen, zijn wij van mening dat het aangewezen is om deze belegging te verkopen."

“Het fonds X dat wij u adviseren heeft een risicoscore (SRRI) van 3 wat in overeenstemming is met uw risicotolerantie en uw beleggersprofiel.”

“U gaf aan dat u een gemiddeld rendement van 4 % voor uw portefeuille nastreeft en dat u bij een tijdelijke waardedaling van 6 % van uw portefeuille uw risicovolle beleggingen niet meteen zou verkopen. U gaf daarnaast aan dat u de groei van uw kapitaal op lange termijn vooropstelt, zonder dat u aanvullende inkomsten uit uw kapitaal wenst te verwerven. U gaf tot slot aan dat diversificatie van risico's voor u belangrijk is. Wij adviseren u het profielfonds X, zijnde een gemengd kapitalisatiefonds met een SRRI van X dat door haar gediversifieerde beleggingsstrategie voldoende spreiding biedt in uw portefeuille met een beperkt kapitaalrisico.”

“U gaf aan dat u bereid bent een beperkte mate van risico in uw portefeuille te aanvaarden waarbij maximaal 10 % van uw portefeuille in risicovolle beleggingen kan worden geïnvesteerd om een potentieel hoger rendement te kunnen genereren. Op basis van het risicoprofiel dat aan u werd toegekend, kan u voor het grootste deel van uw portefeuille in financiële instrumenten met een SRRI van 4 beleggen. Het aandelenfonds X (kapitalisatie) dat wij u adviseren is geschikt voor u ondanks de SRRI-score van 5 gezien u hiermee onder uw grens van 10 % risicovolle beleggingen in uw portefeuille blijft en deze belegging moet toelaten om een potentieel hoger rendement te behalen met uw portefeuille.”

“Wij adviseren u om het aandelenfonds X te verkopen om uw portefeuillesamenstelling meer in lijn te brengen met uw risicotolerantie. De gemiddelde risicoscore van uw portefeuille bedraagt momenteel 4,7 terwijl dit volgens uw corresponderend beleggersprofiel maximaal 4 mag bedragen.”

“[U heeft uw portefeuille naar ons getransfereerd waarbij wij de geaccepteerde waarden in het kader van onze beleggingsadviesbenadering evalueren]. U gaf aan dat u kapitaalbescherming vooropstelt, evenals dat u het rendement van de financiële instrumenten vooraf wenst te kennen. U gaf aan dat u zo weinig mogelijk risico en schommelingen in uw portefeuille wenst, ook als dat gepaard gaat met een laag rendement. Na analyse van uw portefeuille stellen wij vast dat u momenteel belegt bent in verschillende beleggingsfondsen die niet beantwoorden aan uw beleggingsdoelstellingen en aan uw risicotolerantie. Wij raden aan om in eerste instantie het gemengd beleggingsfonds X te verkopen om uw portefeuille in lijn te brengen met uw beleggingsdoelstellingen en uw risicotolerantie”.

“Wij raden u af om in het beleggingsfonds X met een risicoscore 6 te beleggen gezien dit een hogere risicotolerantie inhoudt dan u hebt aangegeven te aanvaarden.”

“Hoewel de geadviseerde transactie in lijn ligt met uw risicotolerantie waarbij u bereid bent om voor 25 % van uw portefeuille risicovolle beleggingen toe te laten in uw portefeuille, raden wij u deze transactie af omdat deze belegging een te hoge concentratie ten aanzien van eenzelfde emittent in uw portefeuille zou teweegbrengen.”

3.2 De transactie stemt overeen de beleggingshorizon van de cliënt

“De aanbevolen houdperiode voor dit product bedraagt 5 jaar en is bijgevolg in overeenstemming met de door u aangegeven beleggingshorizon van minstens 5 jaar.”

“U wenst uw portefeuille te beleggen voor een periode van 3 tot 5 jaar. Elke waarde van de portefeuille krijgt een aanbevolen houdperiode toegekend. Conform onze beleggingsadviesbenadering met inachtneming van uw portefeuille, bepalen wij de gewogen gemiddelde looptijd van uw portefeuille

aan de hand van (1) de aanbevolen houdperiode die aan de erin opgenomen financiële instrumenten is toegekend en (2) de omvang van deze financiële instrumenten. De gemiddelde houdperiode van uw portefeuille voor de uitvoering van het door ons verstrekt advies bedraagt 4,3 jaar. De gemiddelde houdperiode na uitvoering van het advies zou 4,7 jaar bedragen. Dit advies beantwoordt bijgevolg aan de houdperiode die u wenst voor uw portefeuille”.

3.3 De transactie stemt overeen met de kennis en ervaring van de cliënt

“Op basis van een toetsing van uw productkennis, concluderen we dat u de essentiële kenmerken van deze productcategorie begrijpt en de risico’s ervan kan inschatten”.

“Op basis van de vragenlijst die uw kennis en ervaring beoordeelt, concluderen wij dat u de essentiële kenmerken en risico’s verbonden aan het geadviseerde type product begrijpt. Ons advies houdt rekening met het feit dat u geen eerdere ervaring heeft met dit type product, door het aandeel ervan in uw portefeuille te beperken tot maximaal 10 %.”

“Op basis van de door u verstrekte informatie zijn wij van mening dat u voldoende kennis van aandelenfondsen heeft omdat u alle gestelde vragen over de productcategorieën ‘aandelen’ en ‘beleggingsfondsen’ correct heeft beantwoord waarbij de belangrijkste kenmerken van deze productcategorieën qua werking en risico’s werden bevestigd”.

“U gaf aan interesse te hebben in Exchange Traded Funds (ETF) waardoor wij de relevante informatie bij u hebben ingezameld over uw kennis m.b.t. de voornaamste kenmerken van ETF’s qua werking en risico’s, met nadere aandacht voor het fysiek of synthetisch karakter van ETF’s, de wijze van beheer (actief, passief, ...), ... U beantwoordde al deze vragen correct. Bijgevolg zijn wij van mening dat u over voldoende kennis beschikt om de kenmerken en risico’s van deze belegging te begrijpen.”

3.4 De transactie strookt met de financiële situatie van de cliënt en met zijn vermogen om verliezen te absorberen

“Wij stellen vast dat u – op basis van de bij ons beschikbare informatie over uw financiële situatie - de eventuele verliezen voor deze belegging kan dragen. Wij hebben hierbij rekening gehouden met uw financiële reserve en met uw toekomstige projecten.”

“U gaf aan dat uw spaarreserve minder dan 3 maanden loon bedraagt en dat uw maandelijkse spaarcapaciteit minder dan EUR 250 bedraagt. Het door u gevraagde beleggingsadvies over de aankoop van 100 deelbewijzen in een aandelenfonds wordt door ons als “niet geschikt” beoordeeld aangezien u niet beschikt over voldoende tegoeden om de eventuele verliezen uit deze belegging te kunnen dragen. Wij raden u af om deze transactie uit te voeren.”

“U heeft aangegeven dat uw spaarreserve bij ons minder dan 3 maanden loon bedraagt, maar dat u elders spaar- en beleggingstegoeden aanhoudt van EUR 125.000 tot EUR 250.000. Het aanbevolen financieel instrument voor een indicatieve totale waarde van EUR 25.000 kan grote schommelingen vertonen en biedt geen kapitaalbescherming. Op basis van de door u verstrekte informatie over uw financiële situatie en uw vermogen om verliezen te dragen concluderen wij dat het beleggingsadvies aan uw verliesabsorptiecapaciteit voldoet onder voorbehoud dat deze spaar- en beleggingstegoeden beschikbaar blijven om de risico’s van uw portefeuille af te dekken.”

“Het geadviseerde product betreft een obligatie met variabele rente die u in staat moet stellen om 100 % van het belegde kapitaal op vervaldag te recupereren. Er bestaat echter een risico van geheel

of gedeeltelijk verlies van uw kapitaal in geval van faillissement van de emittent. Uw huidige financiële situatie en spaarreserve moet het evenwel mogelijk maken om dit eventuele verlies te compenseren.”

“Het product dat wij u aanbevelen houdt een risico in dat u het geïnvesteerde bedrag op de lange termijn geheel of gedeeltelijk verliest. Wij zijn echter van mening dat dit risico voor u aanvaardbaar is, gezien uw verliesabsorptiecapaciteit en uw spaarvermogen.”

3.5 De cliënt heeft baat bij een “switching”.

“Wij adviseren u om uw belegging in het biotechfonds X te verkopen en te beleggen in het gemengd fonds Y. Deze belegging zal uw portefeuille, die momenteel voor 50 % in de biotechsector is belegd, verder diversifiëren. Met het gemengd fonds heeft u een grotere risicospreiding over verschillende sectoren. De kosten die met deze belegging gepaard gaan, worden gecompenseerd door het hogere verwachte rendementspotentieel van fonds Y dankzij zijn globale beleggingsstrategie.”

“Het investeringscomité van de bank is van mening dat het gemengd kapitalisatiefonds EFG met ingang van volgende maand niet meer in het beleggingsuniversum van de bank is op te nemen omwille van de volgende redenen:

- *een zwakke track record gedurende de laatste 4 kwartalen;*
- *een negatieve outlook voor de komende 2 kalenderjaren.*

Het investeringscomité vergeleek het fonds EFG met soortgelijke fondsen van de verschillende andere productaanbieders waarmee onze bank samenwerkt. Het investeringscomité besloot om het fonds EFG te vervangen door een selectie van 3 andere gemengde kapitalisatiefondsen (fondsen X, Y en Z), reeds in ons aanbod opgenomen, die een gelijkaardige kostenstructuur, risicoscore (SRRI) en beleggingsbeleid hebben als dat van fonds EFG. Deze vervanging verantwoordt zich, enerzijds, door het feit dat deze 3 fondsen gedurende de laatste 4 kwartalen een rendement optekenden dat minstens 2 % hoger lag dan het rendement van het fonds EFG en, anderzijds, door de hogere rendementsperspectieven voor de komende 2 kalenderjaren t.a.v. het fonds EFG. Er worden voor het gemengd fonds EFG geen uitstapkosten aangerekend. De bank kent de cliënten die deze arbitrage volgen een eenmalige korting van 1,5 % op de instapkosten toe als de cliënt zijn positie in het fonds EFG wisselt met één of een combinatie van de 3 aangeduide gemengde kapitalisatiefondsen. Wij adviseren bijgevolg om uw positie in het fonds EFG volledig te verkopen en om het saldo telkens voor 1/3 te beleggen in de aangeduide fondsen X, Y, Z.”

“Op basis van een door ons uitgevoerde kosten/batenanalyse menen wij dat de baten om van belegging te wisselen groter zijn dan de kosten, en wel om volgende redenen (lijst van voorbeelden):

- *het verwachte nettorendement van de voorgestelde alternatieve transactie(s) (rekening houdend met de instap- en uitstapkosten van de totale verrichting) is hoger dan het huidige en verwachte nettorendement van de bestaande belegging;*
- *de kostenstructuur van de voorgestelde alternatieve transacties(s) (rekening houdend met de instapkosten en lopende kosten) is lager dan de kostenstructuur van de bestaande belegging (rekening houdend met lopende kosten en uitstapkosten);*
- *de omstandigheden en behoeften van de cliënt zijn gewijzigd en hebben aanleiding gegeven tot de voorgestelde wissel(s);*

- *de eigenschappen van het product zijn gewijzigd, in de zin dat het risico en de volatiliteit van het instrument is toegenomen, waardoor wij u adviseren om dit product te vervangen door een ander instrument met volatiliteit en risico die in lijn ligt met uw kenmerken;*
- *met de aanbevolen arbitrage is uw portefeuille beter gespreid naar product/sector/valuta/regio/emittent⁶;*
- *met de aanbevolen arbitrage is het risicoprofiel van uw portefeuille beter afgestemd op uw risicodoelstellingen;*
- *de aanbevolen arbitrage verhoogt de liquiditeit van uw portefeuille;*
- *de aanbevolen arbitrage verlaagt het totale kredietrisico van uw portefeuille.”*

4 Deze mededeling geldt voor ondernemingen met een vergunning om beleggingsadvies te verstrekken⁷ (en kan ook relevant zijn bij vermogensbeheer⁸).

Deze mededeling geldt voor de volgende ondernemingen, voor zover zij de beleggingsdienst van beleggingsadvies⁹ verrichten:

- de kredietinstellingen naar Belgisch recht, met uitzondering van de bijkantoren die zij in een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte (hierna “EER-lidstaat”) hebben gevestigd;
- de beleggingsondernemingen naar Belgisch recht, met uitzondering van de bijkantoren die zij in een andere EER-lidstaat hebben gevestigd;
- de beheerverenootschappen van instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht, met uitzondering van de bijkantoren die zijn in een andere EER-lidstaat hebben gevestigd; en,
- de beheerverenootschappen van alternatieve instellingen voor collectieve belegging naar Belgisch recht, met uitzondering van de bijkantoren die zij in een andere EER-lidstaat hebben gevestigd.

Deze mededeling is ook van toepassing op de volgende ondernemingen voor de beleggingsdienst van beleggingsadvies die zij op het Belgische grondgebied verrichten:

- de in België gevestigde bijkantoren van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen die ressorteren onder het recht van een andere EER-lidstaat;
- de in België gevestigde bijkantoren van buitenlandse beheerverenootschappen van instellingen voor collectieve belegging;
- de in België gevestigde bijkantoren van buitenlandse beheerverenootschappen van alternatieve instellingen voor collectieve belegging;
- de in België gevestigde bijkantoren van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, als zij beleggingsdiensten verlenen, voor zover die kredietinstellingen en beleggingsondernemingen ressorteren onder het recht van derde landen; en,
- de kredietinstellingen en de beleggingsondernemingen die onder het recht van derde landen ressorteren en die in België rechtsgeldig beleggingsdiensten verrichten¹⁰ aan de personen vermeld in artikel 14, § 1, 3° Wet Toegang Beleggingsdienstenbedrijf 25 oktober 2016, mits deze laatst-genoemde personen door de betrokken kredietinstellingen en beleggingsondernemingen als niet-professionele cliënten in de zin van artikel 2, 1° lid, 29° Wet Toezicht Financiële Sector 2 augustus 2002 worden beschouwd.

Bijlage: Overzicht van de minimale informatie die de geschiktheidsverklaring best bevat

1. *Naam van de onderneming die het advies verstrekt.*
2. *Datum en uur waarop het beleggingsadvies aan de cliënt werd verstrekt en datum en uur waarop de geschiktheidsverklaring aan de cliënt werd verstrekt (als de geschiktheidsverklaring op een ander tijdstip werd verstrekt dan het beleggingsadvies)¹¹.*
3. *Aanduiding dat het beleggingsadvies werd verstrekt zonder een volledige informatie over de financiële situatie van de cliënt (indien van toepassing)¹².*
4. *Aanduiding of het verstrekte beleggingsadvies onafhankelijk of niet-onafhankelijk beleggingsadvies betreft¹³.*
5. *Aanduiding dat het beleggingsadvies werd verstrekt in het kader van de verstrekking van beleggingsadvies met een periodieke geschiktheidsbeoordeling (indien van toepassing).*
6. *Aanduiding van:*
 - a. *naam van de cliënt of andere methode voor de identificatie van de cliënt (bv. cliëntnummer);*
 - b. *de persoon die het beleggingsadvies voor rekening van de onderneming aan de cliënt verstrekte;*
 - c. *het gebruikte kanaal om het beleggingsadvies te verstrekken (bv. kantoor/ agentschap, online, telefoon ...), inclusief de vermelding of het beleggingsadvies via een geautomatiseerd systeem werd verstrekt ("robo advice")¹⁴;*
 - d. *de initiatiefnemer¹⁵ voor de verstrekking van het beleggingsadvies;*
 - e. *de geldigheidsduur van het beleggingsadvies (indien van toepassing).*
7. *Schets van het verstrekte beleggingsadvies, met aanduiding van:*
 - a. *De gegevens met betrekking tot de financiële instrumenten die het voorwerp van het beleggingsadvies uitmaken, waaronder:*
 - i. *naam of beschrijving van het financieel instrument;*
 - ii. *ISIN-code;*
 - iii. *type financieel instrument;*
 - iv. *de hoeveelheid (aantal stuks) van de geadviseerde financiële instrumenten;*
 - v. *de indicatieve tegenwaarde per stuk, tenzij onmogelijk, en in totaal;*
 - vi. *het devies waarin het financieel instrument noteert.*
 - b. *De aard van de voorgestelde transactie(s) (kopen, verkopen, ruil, ...).*
 - c. *Als de onderneming beleggingsadvies verstrekt waarbij de gehele portefeuille van de cliënt wordt opgevolgd, de samenstelling van de portefeuille op het moment van het verstrekken van het beleggingsadvies en de samenstelling van de portefeuille wanneer het beleggingsadvies gevolgd zou worden.*
8. *Aanduiding hoe het verstrekte advies geschikt is voor de niet-professionele cliënt, met verwijzing naar (cf. voorbeelden in sectie 3.2.1):*
 - a. *de beleggingsdoelstellingen van de cliënt;*
 - b. *de looptijd gedurende dewelke de cliënt de belegging wenst aan te houden;*
 - c. *de kennis en ervaring van de cliënt;*
 - d. *de risicobereidheid van de cliënt;*
 - e. *de verliesabsorptiecapaciteit van de cliënt;*
 - f. *andere doelstellingen of voorkeuren die door de cliënt werden aangegeven (bv. ESG-voorkeuren, voorkeuren voor beleggingen in een bepaalde regio of sector, munt ...);*
9. *Informatie aan de cliënt wanneer de cliënt zich buiten de positieve doelmarkt of binnen de negatieve doelmarkt bevindt¹⁶.*

10. *Vermelding van de motivatie (redenen) voor het positieve resultaat van de kosten/batenanalyse in het kader van “switchings”¹⁷ (cf. voorbeelden in sectie 3.2.2).*
11. *Informatie aan de cliënt over de kans dat de aanbevolen diensten of instrumenten tot een periodieke herziening nopen (indien van toepassing).*

-
- ¹ In de zin van artikel 2, 9° van de wet van 25 oktober 2016 betreffende de toegang tot het beleggingsdienstenbedrijf en betreffende het statuut van en het toezicht op de vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies (hierna: “Wet Toegang Beleggingsdienstenbedrijf 25 oktober 2016”).
 - ² In de zin van artikel 2, 29° van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (hierna: “Wet Toezicht Financiële Sector 2 augustus 2002”).
 - ³ Uitgezonderd bij de overeenkomst tot aankoop of verkoop van een financieel instrument door middel van een techniek voor communicatie op afstand die de voorafgaande verstrekking van de geschiktheidsverklaring belet, mits het respecteren van de opgelegde voorwaarden.
 - ⁴ De periodieke geschiktheidsbeoordeling moet in tegenstelling tot de geschiktheidsverklaring *ex post* worden overgemaakt aan de cliënt.
 - ⁵ Zie hiervoor ESMA, Questions and Answers on MiFID II and MiFIR investor protection and intermediaries topics, ESMA35-43-349, Section 2 (hierna: “ESMA35-43-349”).
 - ⁶ Meerdere opties zijn mogelijk en de weergegeven opties zijn niet limitatief, noch exhaustief.
 - ⁷ Artikel 26 van de Wet Toezicht Financiële Sector 2 augustus 2002, artikel 219, § 3, van de wet van 3 augustus 2012 betreffende de instellingen voor collectieve belegging die voldoen aan de voorwaarden van Richtlijn 2009/65/EG en de instellingen voor belegging in schuldvorderingen (hierna: “Wet ICB 3 augustus 2012”) en artikel 39 van de wet van 19 april 2014 betreffende de alternatieve instellingen voor collectieve belegging en hun beheerders (hierna: “Wet AICB 19 april 2014”).
 - ⁸ In de zin van punt 4 van deel A van bijlage I bij Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 (hierna “MiFID II-richtlijn”) voor wat de kredietinstellingen en beleggingsondernemingen betreft, in de zin van artikel 3, 23°, a) van de Wet ICB 3 augustus 2012 voor wat de beheervernootschappen van instellingen voor collectieve belegging betreft en in de zin van artikel 3, 43°, a) van de Wet AICB 19 april 2014 voor wat de beheervernootschappen van alternatieve instellingen voor collectieve belegging betreft. Deze mededeling kan ook als leidraad dienen voor de ex-post periodieke rapportering die opgesteld moet worden bij het verrichten van vermogensbeheer in de mate dat de geciteerde goede praktijken rond de geschiktheidsverklaring *mutatis mutandis* hun toepassing vinden bij de opmaak en het verstrekken van een periodiek rapport.
 - ⁹ In de zin van punt 5 van deel A van bijlage I bij de MiFID II-richtlijn” voor wat de kredietinstellingen en beleggingsondernemingen betreft, in de zin van artikel 3, 23°, b) van de Wet ICB 3 augustus 2012 voor wat de beheervernootschappen van instellingen voor collectieve belegging betreft en in de zin van artikel 3, 43°, b) van de Wet AICB 19 april 2014 voor wat de beheervernootschappen van alternatieve instellingen voor collectieve belegging betreft. Deze mededeling kan ook als leidraad dienen voor de ex-post periodieke rapportering die opgesteld moet worden bij het verstrekken van beleggingsadvies met een periodieke geschiktheidsbeoordeling.
 - ¹⁰ Ondernemingen die ressorteren onder het recht van een derde land en die bij ESMA geregistreerd zijn conform artikel 46 tot 49 van Verordening 600/214 vallen dus niet onder het toepassingsgebied van deze mededeling.
 - ¹¹ ESMA35-43-349, Section 2, Question 2.
 - ¹² ESMA35-43-349, Section 2, Question 7.
 - ¹³ Als slechts één van beide vormen van beleggingsadvies aan de cliënt wordt verstrekt en dit reeds blijkt uit de precontractuele informatie aan de cliënt of uit het contract met de cliënt kan dit element worden weggelaten op de geschiktheidsverklaring.
 - ¹⁴ Als de onderneming slechts gebruik maakt van één kanaal voor het verstrekken van een beleggingsadvies kan deze vermelding weggelaten worden.
 - ¹⁵ De initiatiefnemer voor het advies is diegene die het initiatief nam voor een advies in het specifieke financiële instrument (de onderneming of de cliënt). Dit is niet te verwarren met wie het initiatief nam voor het adviesgesprek.
 - ¹⁶ Zie ESMA-richtsnoeren voor productgovernanceverplichtingen van MiFID II (ESMA35-43-620), § 70.

¹⁷ Zie artikel 54 (11) van de Gedelegeerde Verordening 2017/565 en de ESMA-richtsnoeren met betrekking tot bepaalde aspecten van de MiFID II-geschiktheidseisen (ESMA35-43-1163), § 91.